Број 254. У Новом Саду, у суботу 15. новембра 1908. Година XLIII

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација »Заставе« налазе се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

У ћорсокаку.

Политичко обзорје у Европи још је увек пуно запаљивих материја, које прете да изазову ватру. Само једна варница — па је европски рат на прагу. Анексија Босне и Херцеговине изгледала је барону Еренталу такова маленкост, због које неће нико да загази у рат. Од Србије и Црне Горе није се плашио, јер су биле завађене, а све и да се споје њихова снага није импоновала барону Еренталу, несуђеном аустријском Бизмарку. Са Румунијом је Беч у добром односају, па с те стране не очекују у Бечу никакву опасност. Са Немачком и Италијом постоји савез, који гарантује Аустро-Угарској посед Босне и Херцеговине. Русије се Беч није плашио, јер је изнурена после јапанског рата. Све ј о то осоколило барона Еренталa, да спроведе анексију Босне и Херцеговине без споразума са Европским великим силама.

Бечки листови који стоје у свези са бароном Еренталом, тврдили су, да је анексијом Босне и Херцеговине доказано Европи, да је Аустро Угарска снажан фактор, јер ето, може и сме да изведе анексију, гажењем берлинског уговора. Ти су се листови смејали у очи целој Европи и питали противнике бечке политике: Шта се љутите? Та ми нисмо узели туђе, него оно што нам је Европа сама дала још пре 30 година. Ако и може ко да се срди, то је само Турска Па и она не сме да се срди јер је у ствари изгубила Босну и Херцеговину још пре 30 година. Али ми ћемо њој оставити Новопазарски Санџак и квит рачун Турска нека се радује што смо и то учинили и нека нам каже хвала. Али дође глас из Цариграда. Турска неће да мирује, него је уложила протест против анексије Босне и Херцеговине и тражи одштете не само за себе, него и Србију и Црну Гору То је за бечку политику био тежак удар. Протест Турске, врло јој је невгодно дошао, јер је и сама признала Турској право, да каже своју реч о анексији.

У Бечу су мислили, да ће се са Турском врло лако погодити. Али Турска неће ни да чује о каквој погодби. Она тражи европску конференцију, па нека се ту реши, ко је у праву. Барон Еренталнеће да иде на конференцију, док Турска не повуче свој протест против анексије Босне и Херцеговине. Барон Еренталје хтео да диктира целој Европи, па је тражио, да се у конференцији и не расправља о Босни и Херцеговини, па не само то, него и да се не расправља ни о одштети за Србију и Црну Гору. Али руска је влада одговорила, да она остаје при своме предлогу, који је утаначила споразумно са Енглеском и Француском, те према томе тражи, да се у конференцији слободно расправља о Босни и Херцеговини и о одштети, која се има дати Србији и Црној Гори. Значајно је, да то исто тражи и Турска. Шта то значи? Да је између Србије, Црне Горе и Турске постигнут потпун споразум. Поред свих тих незгода, турска влада неће да онемогући бојкот аустријске робе. То је за нашу трговину врло тежак удар Ми немамо колонија у Азији и Африци, него е главна пијаца за нашу робу Балкан, а нарочито Турска. И сада нам је та пијаца затворена. Протест нашег посланика у Цариграду није ништа помогао. Пештански „Мађарорсаг“ вели, да се велики везир смејао у очи нашем посланику, кад је уложио протест против бојкота и није га у ништа зарезивао Нашој влади не преостаје друго, него да опозове свог посланика из Цариграда.

Ето докле је довела политика барона Ерентала. Хтели смо да импонујемо својом снагом Европи, а дотерали смо дотле, да нас ни Турска не узима озбиљно Уза све те невоље дошла је и још једна. У Италији је јавно мнење ужасно огорчено против Аустрије Због сукоба талијанских и немачких ђака у Бечу. Огорчено јавно мнење тражи, да се кида са Аустријом и Немачком Треба знати, да талијански народ и данас још мрзи Аустрију. Само је требао да се до оди сукоб између немачких и талијанских ђака у Бечу, па да се подигне сва Италија а с њом и сви Талијани у Аустрији. Један талијански дипломата рекао је ових дана, да у таквим приликама није могуће, да Италија остане у тројном савезу. Ако се и то догоди, онда је Бечу остао само један пријатељ, а тај је Немачка Али Немачка не сме ни да се мрдне, јер је у шкрипу држе Енглеска и Француска, које су и онако кидне на њу и имају с њом обрачуна На Румунију не можемо много да рачунамо. То признаје и „Мађарорсаг“, кад предвиђа упадај румунске војске у Ердељ. Бугарска је мирна и сретна, ако се погоди са Турском Она се не сме да макне у корист Аустрије, а да не изазове зловољу Русије. Према томе остављена је Аустро Угарска самој себи — без иједног пријатеља, који би јој могао да пружи помоћ.

То су ето последице политике барона Ерентала. Је ли чудо, што се у целој Аустро Угарској опажа велика забринутост? Цене вредносних папира на берзама јако су пале, а то је најбољи доказ, да акције бечке политике не стоје добро. Берзе су најосетљивије у политици. Ако тако потраје, претрпећемо и ту велике штете. А све те силне штете трпимо због анексије Босне и Херцеговине. „Мађарорсаг“ вели, да је противљење мађарског народа окупацији Босне и Херцеговине било потпуно оправдано, то се баш сада види. Не само да смо изазвали свуда мржњу, него и сами имамо невоље, јер треба да се реши, чије да буду те земље. Радикални Немци у Аустрији противе се, да Босна и Херцеговина припадну Аустрији, јер и тако имају сувише Словена. Мађари би радо узели себи Босну и Херцеговину, али и они имају сувише Словена.

Бечка је освајачка политика дакле запала у ћорсокак. За такову политику нема више у Европи земљишта. Сад се пак види, како је добро рекао један руски дипломата, да ће Босна и Херцеговина по-

ПОЛИСТАК.

НЕ ЗНАТЕ МИ РЕД!

— Цртица. —

(Стара Србија.)

Једног магловитог дана, тако почетком рата српско-турског, бану у ћумат једно двадесет сељака из Д....., сви задувани и ознојени од трчања, да им се глава сва пушила а испрскани беху од блата до на врх главе.

Како уђоше у ћумат, одмах и без питања, неколико њих уђу у јузбашину одају а остали осташе пред вратима.

Јузбаша изненађен, оштро их упита:

— Шта имате?! ..

— Аман ага, не питај, сви пропадосмо од качака! Све нам узеше и побише!... Аман аго, спасавај!... одговори један омалечак са похабаним оделом, да су му голи лактови вирели.

Очи су му пламтеле као жива варница, да је стрељао погледима. Остали су попуњавали да се за час створи читава галама, читав жагор, да је муке имао јузбаша да их утиша, што га је још више наљутило.

— Убише нас, опљачкаше!

— Ко?... викну јузбаша.

— Качаци аго!

— Какви качаци... сами сте качаци, едепези!

Сељаци устукнуше и погледаше се.

У место помоћи и заштите, он их напада и части погрдним именима и претњом; али је наш народ од Косова научио и навикао на оваке посластице, готов на све, бранећи своју веру и народност кроз најтежа и најцрња времена.

— Аман аго?!...

— Немам ви шта, како радите тако и пропадајте... Све сте ви криви, и за вас, домузи,[1]) чини моаребе[2]) „Каурин“[3]) и карадак[4]) сас нас!... и заврти главом да су му вданице севале из очију. Оштро погледа и шкрегутну зубима од љутине, од инада.

— Што смо ми криви?!.. викну оштро један постарији.

Тако је, кад човеку препукне кад му дође душа у нос, он се мало на друго обзире и на све је готов — даље се од ове куће нема куд.

— Ми смо раја аман аго!.. одврати један грбоња са збрчканим лицем и испалим коленама. Мету руку на прса и дубоко се поклони.

— Нико вам сад не може помоћи, све је у муаребе. Низама нема, заптија[1]) нема и ко да вам помогне?!...

Аман ага!...завичу сви.

Јузбаш се замисли.

— О... Рамадан!.. викну јузбаша што му грло доноси.

Сељаци су страховали да су сви дрхтали: једно страха ради, да им у овој пусталији, поред све муке, не опали по коју батину и затвор, а друго од зиме. Кад јузбаша викну Рамадана, они још више претрну а двојица полако изађоше из одаје да пусте другима пут, ако би што било – да бар бегају.

У то уђе у собу један већ ислужени заптија са сињафом око паса а у њему две пушке мале и јатаган.

Даде темена до чела и стаде пред јузбашу.

— Да идеш са овим сељацима у њихово село и да их чуваш од качака!.. нареди јузбаша,

Заптија даде опет темена и изађе.

После једног сахата вратили су се у село.

Сељаци, као да су се поново родили, чисто им душа олакну од страха, да су за час све патње и муке заборавили.

Отишло оно, што отишло, но да сачувамо оно што је остало!... говорили су уз пут враћајући се.

Зулуми као да су навршили сваку меру а особито сад, почетком рата, да се сваки ратосиљао имања и свега што има само да

[1]) домуз — свиња.

[2]) Црна Гора.

[3]) Хришћанин у ширем смислу а у ужем — Србин

[4]) рат, битка.

[1]) — жандар.

стати права несрећа за Аустро-Угарску. Али наша кратковида дипломација није могла да увиди, како нам спремају клопку, кад су нас гурали на Балкан и навели на то, да погазимо начело: Балкан балканским народима. Хоће ли бар сада умети наша дипломација да нађе излаз из ћорсокака, у који је запала још пре 30 година, видећемо. Ако се у Бечу отресу савета језуитских агитатора, који би да покатоличе цео Балкан, можда ће и уви дети, која је политика за нас најзгоднија Али ми сумњамо, јер мрка капа зла белега а језуите не могу да мирују.

=

Неизбор патрона српске новосадске гимназије.

Сава Вуковић, оснивач српске велике гимназије новосадске у своме основном писму од 14 јануара 1810 год. тачка трећа поставља патронат да управља гимназијом По том основном писму он моли, препоручује и завештава, да су чланови патроната: свагдањи патријарх, владика бачки и неколико лица

У 2 тачци основног писма Вуковићевог, изнесена је надо, да ће православна црквена општина и „сограждани моји“ показати љубави према жељи оснивачевој, те ће фундацији његовој, у колико то потребно буде „од својего Богом дарованого имјенија приложити“, да би се могла гимназија издржавати.

Општина се у основном писму свом од 4 (16) јула 1815. године обвезала, да ће зграду дати, издржавати и гимназији у помоћ притећи. У остварењу жеље Вуковићеве била је општина десна рука

13. децембра 1811. добила је општина дозволу да гради гимназију Међутим наступила је девалвација Капитала за издржавање завода није било доста, те је министар тражио, да се допуни капитал. Кад је и то испуњено и кад је општина зграду подигла, послала је 4. (16.) јула 1815 своје основно писмо, које је краљ Франц потврдио у Ахену 26 октобра 1818. заједно са основним писмом Вуковићевим

По основном писму је гимназија општинска својина. Њом би дакле требала управо општина да управља. Но у истини не управља њоме општина него — патронат.

У 4. и 5. тачци основног писма општине је казано, ко има права да седи у патронату. Нема сумње да је општина била свесна, да управа њој припада, јер главни годишњи издатак на њен терет пада, па онда и зграда је њена својина. Та свест је могла само то тражити, да место ње могу гимназијом управљати само они људи, који имају њено поверење т. ј. које она на та места изабере

Патронат сачињавају осам лица Свагдањи патријарх српски и свагдањи епископ бачки. Они су врховни патрони. Осталих шест чланова бира црквена општина и то по 4. тачци основног писма општине. двојицу „от среди честњејшаго пархиалнаго конзисториума“, а четворицу „от мирских“ (световних) и то из средине „принадлежашчаго нашеја церкве обшчества новосадскаго“ т. ј. из средине српске црквене општине. Каже се даље у тој четвртој тачци, да патријарх у споразуму са епископом новосадским за свако место по тројицу „представи“, а по том општина од тројице једног бира.

У овом основном писму је јасан закон. По том закону патрона сме бити само онаких, које је општина бирала. Патријарх Рајачић је хтео против закона. Због тога је на њега општина заједно са својим владиком Платоном скочила бранећи закон.

Против закона је хтео и Маширевић Општина је опет бранила — закон. Општина је тражила да по праву бира патроне; с тим својим правом се хтела служити тим пре, што је општина напредак гимназије увек имала више на уму, него ли они који су закон хтели газити као и оних, који су у патронат ушли незаконитим путем Да је општина имала право, види се и из пресуде министра Јосифа Етвеша од 15. (27) децембра 1867. као и наредбом од 1869. год. на коју ћемо се другом приликом осврнути. Министар је тад у смислу основног писма стао на страну општине и наредио је, да црквена општина попуни и она места патрона, која су дотле заузимали незаконити патрони т. ј именовани а не од општине изабрани.

Закону се удовољило. Од тог доба нису наименовањем попуњавана места патрона. Тада је већ ухватио корена уставан живот у нашој домовини. Непарламентарним путем се није могло попунити ни једно место, јер се за такав начин није могло наћи људи

Видели смо где је и кад је ударен темељ праву, по коме општина бира чланове патроната Општина се увек само своје права држала

У идућем члану ћемо показати а сад само спомињемо, да је било случајева, да је општина бирала, кога је хтела. И ако је било таких случајева, садашње представништво ове општине се није служило тим случајевима, већ је чекало, да врховни патрони поднесу тројну кандидацију за избор патрона. Они су то и учинили, но јучерашња скупштина је једногласно одбила сву тројицу кандидата. Одбацила их је не за то што нису политички једномишљеници данашњег представништва општине новосадске, јер ето од тројице старатеља двојица нису у редовима српске народне радикалне странке. Одбацила их је за то, што је уверена да ти људи апсолутно не би ништа могли допринети напретку, реформисању наше гимназије, а признаћете сви, да је врло велика и крајња потреба да се и ту виде реформе (Пушибрка нам је доста, пр ур “З“.) Световни патрони морају бити Новосађани. Дозволите нам да општина зна, да има људи, који су ревносније и искреније радили и раде за интерес народа српског и интересе ове општине; да зна напослетку људи напреднијих, те према томе и достојнијих, да се изберу за патроне

Па шта сад?

Далеко смо одмакли од оног доба, кад се могло именовати. Данас и да се удари у незаконитост с лампом не би могао наћи човека, да се именовања прими.

Тим пре, што су и они лакоми на одлику, уверени, да их општина не би за патроне признала и да би већ знала прибавити важности своме праву односно закону.

Дајте нам напредних кандидата, људи од полета! За оваке кандидате неће никад бити ниједног гласа у скупштини

Надамо се да ће при идућој кандидацији врховни патрони водити бриге о духу времена водити бриге и о жељи општине, те ће с љубављу тој жељи ма мало изаћи на сусрет.

Анексија Босне и Херцеговине
и
независна Бугарска.

Амерички Срби против анексије Босне

Срби из Босне и Херцеговине, настањени у Сан-Франциску и у околини, држали су велики збор, који је уложио протест против анексије и изјавио, да Босанци и Херцеговци не желе да им се отаџбина присаједини Аустро-Угарској. Осим тога збор је умолио владу америчких Сједињених Држава, да учествује у решењу босанског питања, а европске велесиле да узму у заштиту интересе српског племена. — Сви амерички српски листови позивају тамошње Србе, да се и даље уписују у добровољце и да прилажу за српски и црногорски „Црвени Крст“. — На протестном збору у Њујорку, говорили су против анексије осим Срба још и Арбанас Вицко Вабатош и Хрват Иван Крешић, уредник

сачува живот. Свуда се чуо лелек и кукњава и запомагања за помоћ, али опет сваки чуваше себе и своје... Многа села, која су била чиста, све сами Срби, груписали су се и заједнички бранили од сваког насртаја.... Зликовци, качаци, избегавајући рат, дали су се у хајку на мирне Србе убијајући и пљачкајући без реда кога су стигли.

Многи су се одупирали и бранили, да жешће буду нападнути. Ни часа нису имали мира, на све спремни — на смрт или живот.

Заптију Рамадана, сместили су у хан и договорили се, да га сви по реду хране. Цело је село одануло, оживело новим животом.

Рамадан је потпуно задовољан, на ништа не помишља а још мање на село које му је било поверено на чување. Није ни обишао село, него одмах после вечере легао да одмори старе кости.

Две пушке мале остави више главе и јатаган, а пушку дугачку, кремењачу, остави у предсобљу до врата.

У селу је владала мртва тишина. Свак је мирно спавао, слабо презајући на лопове и зликовце. Лане по који пас давши знак да ничега нема и да иде на ашиковање, па га брзо у помрчини нестане.

Не лези враже, тако пре пола ноћи нападоше зликовци на крајњу кућу и извукоше из појате на 15 оваца и једну краву.

Наста вика, кукњава и запуцаше пушке. Пси су лајали да попуцају и насртали на зликовце и лопове.

Један сељак опали из мале пушке, целине, на лопове, али од ових добије одмах одговор из кремењаче да га у мало није љоснула, јер је метак лупио право у дирек више врати.

Жене закукаше а комшије потрче да зову заптију.

Лупњава на вратима пробуди хаџију и заптију и ови устадоше те отворе врата.

Задувани сељаци од страха, позову Рамадана да притекне у помоћ — сад или никад.

— Аман, све отеше!.. Сад су напали на Јованову кућу и отели овце и краве и у мало што њега нису убили!... Не дај, ако Бога знаш!. викаху сељаци придолазећи све више и више.

— Е... отегну заптија.... Не знате ми ред!...

— Недај, док нису побегли, ето их на крај села, на брдо! — викну један који је сад дошао.

— Е... не знате ми ред!.. понови заптија подигнувши обрве и искриви главу.

— Аман, какав ред!.. викну трећи.

— Па што си дошао, зар да ти гледамо црне очи!.. викну љутито четврти коме препуче то његово пренемагање.

Да је у вароши, знао би заптија шта би му одговорио и како би га почастио али овде, морао је да ћути и да се правда, јер сваки, кад би му дао по једну песницу, заптија би остао мртав... Зна туре да се нађе кад дође у тесно.

— Е... више отегну Рамадан измичући се и погледајући у круг,... не знате ми ред!..

Дотрчаше и жене па ето ти и кукавини Јована на кога су напали и опљачкали.

— Аман браћо, недајте!.. викао је Јован... помозите!.. Све ми отеше па боље и мене да су убили,.. Шта ће ми живот без игде ичега!.. Спасите браћо, недајте!..

Узалуд је викао и кукао, сви су к'о убијени, као громом поражени стојали.

Што си могли, зар песницама, кад је ретко који имао пушку дугачку или целину, па и те су баш никакве.

— Ајдмо браћо па Бог да помогне

Један за другим напусте хан а заптија оста сам са осмехом на лицу. Кад се нађе сам, пропусти више у подсмеху кроз зубе: Е... само да ми знате ред, не би ни долазили!..

Заврти главом и опет се завали у сламу.

*

Поранили су сељаци да се бар изјадају и где ће него, у хан.

— Ама брате, шта би ономе заптији?.. Што је ђавола долазио кад не сме!..

— Ко му га враг зна? Ништа овакав не треба и нека одмах иде одакле је дошао а нама што Бог да!..

Један сељак примети дугачку пушку у предсобљу и оде тамо из радозналости, да је бар опипа, од мерака, кад је иначе нема код куће.

„Хрватског Свијета“. То је први и једини Хрват, који је устао против анексије.

Вести из Турске.

Јављају нам из Цариграда: Бојкотовање аустро-угарског еспапа узима све већег маха у целој Турској. Нису могли да истоваре еспап аустријски пароброди: „Далмација“ у Солуну, „Еспоре“ у Бејруту и Триполису и „Император“ у Јафи. Ови и други аустријски бродови вратили су сав еспап натраг у Трст. — На бугарску границу, нарочито у правцу Криве Паланке шаље се непрестано турска војска. — У предграђима Цариграда стално се понављају туче и сукоби између Грка и Бугара. — Са капиталом од три милијона лира оснива се у Цариграду новчани завод Banque Nationale de Turgine. У Шатишту су се Цинцари Гркомани побили међу собом, кад им је долазио у госте грчки владика, који је одмах и побегао. Има 20 рањеника. — Више угледних Арнаута стигли су из Цариграда у Битољ, Скадар, Приштину и т. д. и тамо оснивају арнаутске клубове. — У Битољу је завршен арнаутски конгрес.

Француска и догађаји на Балкану.

У француском сабору расправљан је јуче прорачун за министарство спољних послова. Том приликом и известилац и француски министар спољних послова обележили су становиште Француске у балканском питању. Известилац Дешанел нагласио је значај анексије Босне и Херцеговине Аустро-Угарској и проглашења бугарске независности. Француска је у тим питањима узела на себе посредничку улогу и настоји да не дође до рата. Она је и у Цариграду, Софији и Београду препоручила умереност и трезвеност, а посредује између Турске, Бугарске, Русије, Аустро-Угарске и Енглеске. Француска ће да потпомаже нови режим у Турској Француска има великих интереса на Балкану, нарочито у Турској, где Французи имају велики број железница, француских болница и школа. У интересу је дакле Француске, да осигура независност и целокупност земљишта Турске, чији напредак зависи од младотурског режима, а тај потпомаже Француска. Известилац Дешанел изражава своју радост, што је Француска у добрим односима са Аустро-Угарском, јер ова је сила била умерен чинилац у тројном савезу. Без обзира на то, Француска не може испустити из вида интересе балканских држава: Србије и Црне Горе, које су се са правом забринуле за своју будућност и обратиле се Европи за помоћ. Аустроугарска је анектирала Босну и Херцеговину повредивши тиме берлински уговор, који ни у ком случају не сме бити мењан без пристанка осталих сила потписница. На страни балканских држава (Србије и Црне Горе) стоје Русија Италија и Енглеска. Да се очува мир, потребно је, да Аустроугарска своју политику у погледу европске конференције доведе у склад са жељама Европе. Француска има одрешене руке и била би велика погрешка, када би се она због Марока лишила своје слободе делања на Истоку. Известилац завршио је свој говор тиме, да је потребно да Француска и надаље буде врло јака. — У истој седници говорио је и министар спољних послова Пишон. У име владе изнео је дугу изјаву у погледу догађаја на Балкану. Радосно поздравља преокрет у Турској У погледу европске конференције Француска исто тако као и Италија тражи, да се на конференцији расправе сва питања. Износи шта се све у последње време догодило на Балкану и шта су до сада велике силе предузимале према тим догађајима. Француска ће настојати, да се задовоље и интереси Србије и Црне Горе и да се очува мир.

„Тан“ о положају Аустроугарске.

Француски лист „Тан“ пише, како талијански и руски трговачки свет живо настоји, да за себе искористи незгодан садањи положај аустријске трговине у Турској. Из Москве и Петрограда, као и из Милана и Барија трговачки агенти поплавили су Турску, да „проучавају прилике“, што значи: да истисну Аустроугарску. Судећи према догађајима од последњих дана, претње аустроугарског посланика Палавичинија неће имати никаква успеха. Аустроугарска излаже се случајностима таког положаја, који неће моћи више савладати. Стазом ултиматума се често иде брже него што би то човек управо хтео. Ако случајно избије рат на којој тачци, за неколико дана може да дође до опћег рата.

Руски зајам.

Руски министар финансија поднео је думи законски предлог, да се опуномоћи влада, да може подићи зајам од 450 милијона рубаља. У образложењу се наводи, да је то потребно за покриће прорачуна државног за 1909. годину и за конвертирање неких старијих дугова. Појединости тога законског предлога расправљаће се у тајној седници.

Нетачна вест.

„Будапешти Тудошито“ опуномоћен је са званичне стране да изјави, да је вест о изјави заповедника будимпештанског војног кора Цибулке неистинита, измишљена. Није истина, да је он рекао, да стојимо на прагу рата и да сваког тренутка може доћи до судара. Исто тако није ништа говорио ни о понтонском мосту између Новог Сада и Петроварадина.

Кал и Векерле о положају

Дописник француског листа „Матена“ говорио је са оделним саветником аустроугарског министарства спољних послова, бароном Калом и угарским министар-председником Векерлом. Обојица су изјавили наду, да ће се садањи заплети решити мирним путем. Барон Кал је рекао: Ако Србија тражи излаз на море, ено јој пут преко новопазарског санџака. Против тога Аустро-Угарска неће имати ништа. Векерле је говорио о томе, камо да припадне Босна и Херцеговина и рекао је, да то питање није прешно. Има времена, да се оно реши.

Демонстрација против спољне политике Италије

Средишни савез талијанске републиканске странке решио је, да у недељу приреди демонстрацију против спољне политике Италије. У тој демонстрацији суделоваће сва политичка друштва. — Римска политичка удружења сва без изузетка прихватила су предлог републиканске странке, да демонструју.

Прво завири у кремен и подигне полако ороз да се увери да није пуна... Тресне је на руку да испадне барут на фању али не паде ни једно зрно.

— Хеј!.. пази да се не убијеш!.. довикну му један из гомиле кад га је приметио.

— Види, види, не нас!.. и устане други с места, плашећи се.

— Окрени намлију у дувар!..

— Гле, остави будало, њу и ђаво пуни, да не оштетиш кога!.. викну љутито један старац.

Сви су седели око ватре, грејући се, јер је преко ноћ прилично пао снег, до чланака, било је врло хладно. Сви су дрхтали, сви се бојали и сви сажаљевали несретног Јована, кога су синоћ покрали.

Многи усташе, једни од страха а други из радозналости, опомињући сељака да боље припази са пушком.

Сељак понова тресну пушку а кад опет не изађе барут кроз фању, он се исправи и дуну кроз цев да се боље увери.

Ваздух притиснут запиште на фању. знак да је пушка празна.

Погледаше се а један из синоћне потере отегну.

— Сад видим!.. Зато је заптија говорио: — „Не знаш ми ред“... он кукавац није имао ни мало барута!..

Рамадан заптија истог је дана напустио село

Сељанима, сам Бог нека им је у помоћ а од људи мало фајде, као од европске конференције.

Гилане. **Дукађинче.**

Политички преглед.

Јужно-словенски заступници и анексија.

У круговима хрватских заступника породила се мисао, да при расправи о анексији Босне и Херцеговине сви јужно словенски заступници заједнички поступе и у угарском и у аустријском сабору. Хрват Ројц израдио је у ту сврху неку основу. Он је са Загорцем ишао и у Беч, да се саветује са хрватским посланицима на царевинском већу. Том приликом закључено је тек толико, да се отпочну преговори између хрватских, словеначких и српских заступника, да би се ови споразумели, да у том питању поступају једнодушно. — Загорац се већ саветовао и са дром Шуштершићем председником „словеначког клуба и са љубљанским начелником Хрибарем Обојица су изјавила, да ће порадити, да се та мисао усвоји. Док су Ројц и Загорац преговарали већ и са хрватским и са словеначким заступницима на царевинском већу, тек после тога изнели су, као чланови хрватско-српске коалиције, тај предлог и пред посланички клуб хрватско-српске коалиције. На конференцији тога клуба, која је одржана у Будимпешти, приговорено је Ројцу и Загорцу, што о свему томе није најпре коалиција обавештена и што основа Ројчева није претресена најпре у коалицији Основу Ројчеву стога сматрају његовим личним мишљењем. Конференција је изјавила, да је тај читав потхват преран, те ће најпре поједине странке у том питању обележити своја становишта, а по томе и читава хрватско-српска коалиција. Хрватски листови јављају, да у кругу хрватско српске коалиције има у томе питању два мишљења. Једни хоће, да оба сабора изјаве, како питање анексије Босне и Херцеговине спада пред хрватско-славонски сабор, јер се њиме мења прагматичка санкција с тога хрватски посланици неће суделовати у расправама тога питања ни у једном сабору Други пак хоће, да суделују у расправи, јер је реч а једном међународном чину.

Вести из места и са стране.

Дозвољен збор.

Збор српске народне ридикалне странке, који је сазван за сутра у недељу 16. (29.) новембра у Новом Саду ради законског предлога о новом изборном закону — новосадска капетанија је дозволила.

Шарлах у Новом Саду.

Од 21. до 28. новембра п. н. пријављено је физикату слободне кр. вароши Новог Сада седам нових случајева шарлаха. Од пређе пријављених умрло је двоје Од пријављених било је испод 6 година 5, од 9 година 1, од 12 година 1 случај.

Немири арапских племена.

Јављају нам из Цариграда: Племе Нец, виђено Ибни Саудом, прваком Вахабита побунило се. Послано је пет батаљона војске да побуну угуши. Између арапских племена у Месопотамији Бени-Лам и Шамар-Тога настале су крваве борбе, у којима је погинуо Јусуф вођа Бени-Лама са многим својим људима. Послана је војска да стане на пут тој племенској борби. У Чорчму (Ангора) било је такође сукоба између војске и племена.

Заплењен брод.

Грчке власти у Патрасу задржале су од даљег пута једну турску једрењачу пуну барута и патрона. На броду ухапшени Арнаутин Хасан Бећир изјавио. је да је та џебана била одређена за циљеве арнаутског комитета у Епиру.

Убио га из љубоморства.

У месту Иванкову у Хрватској догодило се једно грозно убијство Ковач Фрања Јозинг водио је љубав са женом Ђуре Лермајера. Лермајер је за ово знао, те га је Јозинг због овог неколико пута опоменуо. Пошто опомене Јозингу нису ништа вредиле, то се Лермајер 18. о. м. одлучи, да се Јозингу освети. Истог дана оде у биртију, те се напије, за тим оде кући те узме двоцевку пушку и пође с њом до радње Јозингове. Кад је дошао пред ковачницу, разлупа окна на вратима ковачнице. Јозинг изађе напоље и нападне због тог на Лермајера, а он напери двоцевку и испали је на свога непријатеља. Тане погоди Јозинга и исти се сруши мртав на земљу. Лермајер је ухапшен и у винковачки затвор спроведен.

Људождери Талијани.

Из Рима јављају да ће кроз неколико дана пред судом у Лаоционоу почети да се расправља парнице једног ужасног убиства Оптуженици су ратари. Неверна жена помоћу свога љубавника убила је мужа, кога су затим скували, неке делове су појели, па и девојчицу њихове жртве приморали, да учествује на тој страшној слави. Начин како се ово дознало, за приповест је јер главну улогу у томе имају једна ласта и један кер. А било је овако:

Прошле године у мају месецу деца идући из школе приметила су, да једна ласта непрестано слеће у селски бунар. Деца су мислила да јој је ваљда тамо гнездо те су из радозналости пришли да га виде. Али шта су спазили? Један човечији труп без главе и удова. На вику деце скупили су се људи, и извадили труп, па за тим и остале делове. После неколико дана једна је девојчица приповедала, како је суседово псето једну испечену човечију главу глођало. На означеном месту нашла се и глава а лечници су доказали да је глава, оног пре неколико дана нађеног трупа. А у кратко затим испоставило се, да је лешина Бузони сељака, који је пре кратког времена дошао из Америке Редарство је сад узело трагати и сумња је пала на Бузонину жену и једног момка, о ком се поговарало да јој је љубавник.

Настрадао због збуњености.

У прошли петак у 10 сахати прелазио је брзи воз преко моста на Драви у Осеку Истог дана је чувао мост Бранко Кајгановић, војник 78 пешачког пука. Исти је по дужности својој пошао по одласку брзог воза да прегледа шине, заборавивши да ће иза брзог воза одмах теретни поћи. Кад је Кајгановић шине прегледао, чује хуку од воза па се збуни и у место да је сишао доле са шина, почне по њима трчати и тако га теретни воз стигне и на његову срећу на насип одбаци. Кајгановић је претрпео неке доста незнатне озледе.

Срушила се школа.

У Кефу у околини Тунаса срушила се једна зграда, коју су зидали. Зграда је пала тако да је покопила и суседну школску зграду, која се услед тога срушила Двадесеторо школске деце платило је главом,

Убило је дрво.

Девојка Марија Гргић из Лаповаца чувала је свиње. Одједаред дуне јак ветар, а Марија се склони за једно стабло буковог дрвета Јаки ветар скрха стабло дрвета, за којим је Гргићева стајала, и стабло се сруши, те удари несретницу по глави тако, да је одмах мртва пала.

Брзојави „Застави“

Стигли 15. новембра.

Одзив на збор

Ст. Шове. На збор српске народне радикалне странке долазимо ми Шовљани вас двадесет на броју са одушевљењем. Живело опште изборно право гласа

Угарски сабор.

Будимпешта. У саборској седници председава Јушт. Бела Барабаш препоручује да се прими прорачун министра унутарњих послова. Манију говори о неправдама изборног закона.

Држање Грчке.

Атина. Грчке власти задржале су једну лађу која је носила Арбанисама оружја

Одговорни уредник: **Константин Брадваровић**

Трговина.

Нови Сад, 14. новембра 1908. године

Пшеница прве каквоће стара 24 к 80 до 25 к — п	по 100 кила
Пшеница нова 24 к 20 п до 24 к 40 п.	
Пшеница средња 23 к 60 п до 23 к 80 п.	
Пшеница лакша 22 к 40 п до 22 к 80 п.	
Наполица нова 22 к 20 п до 22 к. 40 п	
Јечам нови 15 к 20 п до 15 к 40 п.	
Зоб нова 15 к 60 п до 16 к — п.	
Кукуруз у зрну нов 13 к 20 п до 13 к 40 п.	
Кукуруз у клипу нов 9 к 20 п до 9 к 60 п.	
Маст 132 к п до — к — п.	
Сланина 132 к — п до — к — п.	
Сланина паљена 132 к — п до — к п.	
Свињи угојени тешки 80 до 84 п.	кила
Свињи средњи . . . 76 до 80 п.	
Свињи лаки . . . 72 до 76 п.	
Теоци 88—92 по кили.	
Овци пар 24—30— кр	
Јагњци 12—20 пар.	

Стање воде под Новим Садом.

14. новембра било је . . . . . 0·15
15. новембра било је . . . . . 0·16

ЗУБИ.

Подајте болноме СКОТОВУ Емулзију и учините крај безсанним ноћима.

ИЗБИЈАЊЕ ЗУБИЋА пробијају без бола и без сметања у цревима и бивају бели, прави и јаки. Дете ће с вољом и радо

Скотову Емулзију

узимати. Варење, у толико колико је било поремећено, поправиће се.

Право само а маркам — рибарем — као знак гаранције за Скотов поступак.

Цена оригиналној боци 2 К 50 п.

Добија се у свима апотекама

1488 7—0

Опомена.

У последње време са више страна унесене су у промет патворине опће познатог и омиљеног папира за цигарете „Bluestar“ и „Aida“

П. н господа продавачи папира за цигарете учтиво се упозоравају, да при куповању цигарет папира нарочито пазе на то, да у звездаста папира изнад велике плаве звезде стоји натпис „Bluestar“, а код „Aida“ папира на сваком листку има следим писмом означен мач.

Трговци, који уносе у промет патворине, изложени су опасности казнена прогона

1522 1—3

1540 1 12

Зубобољу,

главобољу, болове у леђима и крстима, светост, још нам увек лечи Фелер в Елза флунд. Једно туце на пробу франко 5 кр Поручујте од Е. V. Feller in Stubica, Centrale No. 105. (Apramer Kom.)

Friez.

1290 12

28947 szám

Kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa az ujjá alkotott városi szervezeti szabályrendelet 286. § a alapján pályázatot hirdet egy 6 évre szóló választás utján betöltendő évi 2100 kor. fizetés, két egyenként 200 korona ötödéves pótlék és 600 kor. lakáspénz élvezetével egybekapcsolt **gazdasági intézői** állásra.

A pályázni óhajtókat felhivjuk, hogy az 1883 évi I. t. cz.-ben illetve a városi szervezeti szabályszerű minősitést (valamely m. kir. gazdasági intézet szabályszerű bevégzését) igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket 1908 évi deczember hó 8 ik napjának déli 12 óráig a városi tanács ikttató hivatalánál nyujtsák be.

Ujvidék szab kir. város tanácsának 1908 évi november hó 23 án tartott üléséből

Dr. Demetrovics
polgármester.

1592 1—1

Кад кашљете,

кад сте промукли, кад тешко дишете, кад се ноћу зној ите. кад сте пуни сирва, кад имате кијавицу,

кад осећате болове у грудрми то је знак да сте назебли или да сте добили инфлујенцу, али све болести могу бити и озбиљног карактера, с тога је препоручено да се ширење исте болести предупрети. Зато тога ради препоручује се од многих лекара кућевно средство Örkény's-ев липови мед (сируп).

Једна множина од захвалница, сведоче благотворно дејство тога кућевнога средства Једна боца као проба Еркењијевог липовог меда (сирупа) кошта 3 круне једна већа боца 5 круна. 3 боце могу се добити за 15 круна франко и то са поузећем или кад се новац напред пошаље. Једино главно стовариште за Аустро-Угарску.

Örkén's „Apostel“ - Apotheke Budapest

Josefsring 64. Depot 93. 1521 1—10

ИНСОЛВЕНТНЕ или у застој (Stockung) доспеле особе, или који се налазе у **конкурсу** — нека се са пуно поверења обрате на канцеларију за поередовање: **Ausgleichs Bureau**

Max Schlesinger

1538 1—12 **Нови Сад, Петефијева ул. бр. 19.**

ТРАЖИ СЕ

ЗА ГАЛАНТЕРИЈСКУ И ЦИПЕЛАРСКУ ТРГОВИНУ

ДОБАР ПОМОЋНИК

добар продавац ципеларске робе, да говори хрватски или српски, немачки и мађарски. Оферте

Габриел Наглић

1450 7—12 Рекс — Фијума.

За нашу трговину шпецераја и деликатеса

требамо солидног за детаја вештог и вредног

ПОМОЋНИКА

који потпуно немачки и мађарски говори и једног

ШЕГРТА

из боље куће, 14 15 година старог. Ступање одмах или по споразуму.

Велимир Радак и Син

1544 1—3 **Митровица.**

Kihirdetés.

Az ujvidéki anyakönyvi kerület alulirott anyakönyvvezető helyettes kihirdeti, hogy:

1. Jojics György, ki családi állapotára nézve: nőtlen, és a kinek vallása: gör. kel., állása (foglalkozása): napszámos lakóhelye: Ujvidék, születési helye: Ireg, életkora: 1881. november 5. és a ki Jojics Demeter és Szekulics Katalin fia

2. Bojevics Ilona, ki családi állapotára nézve: hajadon és a kinek vallása: gör. kel., lakóhelye: Ireg, születési helye: Ireg, életkora: 1884 április 24. s a ki Bojevics Demeter és neje Makura Julianna leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy azt alolirott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetés a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Ujvidéken és „Zasztava“ czimü lapban.

Kelt Ujvidéken, 1908 évi november hó 28. napján.

Olvashatlan aláirás
anyakönyvvezető-helyettes

Објава.

Потписани заменик матричара матричарног звања у Новом Саду објављује, да:

1. Ђорђе Јојић, који је по породичном стању вежењен, православне вере, по занимању надничар, станује у Новом Саду, рођен у Иригу 5. новембра 1881. године, син Мате Јојића и Катарине Секулић.

2. Јелена Бојевић, која је по породичном стању неудата, православне вере, станује у Иригу, рођена Иригу 24 априла 1884. године, која је кћи Мите Бојевића и Јулиане Макуре.

Позивају се сви они, који знају за какву закониту препреку против овога брака да то пријаве потписаном или општинском поглаварству где ће горња објава обнародована бити.

Ову објаву треба обнародовати на овим местима, као: у Новом Саду и у листу „Застави“

У Новом Саду, 28 новембра 1908. год.

Потпис нечитак
заменик матричара.

1543 1—1

КО себе или своју децу од

КАШЉА

промуклости, катара, шлајма и катара у ждрелу и великог кашља сачувати жели, нека купује лекарски препоручене и опробане

КАЈЗЕРОВЕ

ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ 1409 4–20

са три јеле.

5500 пот. оверов. сведочбе доказују за успех.

Добија се у Новом Саду код *Микина и Стојковића, Љ. Стефановића Сина*; *Деадато апотека* Петроварадин; *Антон Каинис*, Инђија; *К. Перош* Баваниште; *Јос. Хандла*, Рума; *Стевана Штрасера*, Карловци; *Павла Вујашковића*, Митровица; *Стевана Херцега* апотекара код „Орла“ Нови Сад; *Оскара Клајна* дрогеристе у Новом Саду; *Омера Попов*, Карлово.

1415 7–30

Пречасном свештенству и т. т. учитељима дајем 5% попуста.

МЕДА

имадем на продају, овогодишњег, чистог, цеђеног из сопствених кошница.

Лазар Јосимовић
послужитељ на српској школи
у Митровици.

1516 2–8

Проф J. Могана, кр. конц. ТРГОВАЧКА ШКОЛА у Петроварадину.

Сигурну егзистенцију

даје одраслима женскима и мушкима усмена као и писмена **настава појединаца** у двоструком књиговодству за трговине, банке и индустрије. — Ступање у свако доба. — Темељна настава осигурава ученицима добар успех са испитом на бечким трговачким школама за врло кратко време. — Умерен хонорар. Не настава укупно, већ за **сваког посебно**, те према томе темељитост у настави са јамством за успех испита. Писмени упити само кад се приложи марка за одговор: **На проф. J. Моган, Нови Сад, Футошка улица бр. 104.** 1518 3–5

Траже се заступници

за препродају срећака уз умерену месечну отплату, у смислу зак чл. XXXI. од године 1883. **Месечна заслужба 2—500 круна.** Прикладно за сваког, сигуран успех.

ВАЛУТА БАНКА ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО
1457 4–7 **Будимска подружница**
Budapest, I., Fehérvári-út 19.

Хрватско-српско дописивање, хрватске тисканице.
Наручите хрв. проспекте.

Продаја ТРГОВИНЕ СА КУЋОМ.

Од 14 година постојећа мануфактурна, шпецерајска и кратке робе трговина са добро уведеним муштеријама у једној српској општини у Торонталској жупанији

ПРОДАЈЕ СЕ

због другог подузећа по повољним условима. Годишњи промет око 40 хиљада круна, а потребан је капитал од 10 хиљада круна. Ближа извешћа даје **Grünfeld Benő, Szerb-Ittebe** (Срп. Итебеј).
1517 3–3

Недостиживо средство за негу лица и руку јесте

1525 100—100

једино прави са свим нешкодљиви Silva crem. Одстрањује сој дице мрље, сунчане пеге и свостале нечистоће. Најсигурније средство. Може се и у јутро после трања рабити. 8 беглице 4 круне без даљег трошка ако се новац напред пошаље. Где се не би могло добити поручује се из

Лекарне Салватор А. Ковнак Рума.

Николе Јовановића

кр. срп. дворски набављач

ћурчијски модни салон

WIEN, VIII Piaristengasse 7.

Специјалиста у женској и мушкој конфекцији. Велико стоваришће готове ћурчијске робе сопствене израде. — Најновији модели у кољерима, жакетима, крогнесима и муфовима.

Одликован на модној изложби у Бечу са златном медаљом и другим одличијама. 1169 13 26

УДАДБУ

жели 21, год. спахинска кћи са 120.000 мар. мир.

Осим тога има **више стотина женскиња** прибележено и имаде при сваком захтеву згодних прилика. Господа (иако без имања) нека се обрате на **Schlesinger, Berlin 18.** 8 9 3 13

Шта-а-а! . Отац је дозволио, јер то су **Јакоби-све антиникотин ХИЛЗНЕ за цигарете.**

Пријатно и ванвређене! У сваком картону имаде по једно врло интересантна чаробна карта.

У пажњу! Праве само у кутијама за цигаре са именом **„Jacobi“.** 1416 3–20

Заштитна марка „Ленгер“

LINIMENT CAPSICI COMP.,

замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против **костобоље, реуме и назеба** употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стоваришће код: **Јосифа пл. Терека**, апотекара у **Будимпешти.**

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

Равашиље се дневно. 1248 9 42

Јесте ли већ добили

бадава фонограф?

Да би своје изврсне најновије златотврде ливене ваљке свуда увео, решио сам се да **распоклањам** 1483 3–5

2500 фонографа.

Захтевајте уз прикључење 10 потура (у пошт.) маркама) проспект и добићете један **диван концертни фонограф бадава и слободан од ђумрука.**

I. Sprechmaschinen-Export „LÖWIN“,
WIEN II. Mollardgasse 26., Thür 24

ВЕЛИКА
ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас мотор** а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама сваке врсте** израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јефтиније него игде 71 41–52

Моли за многобројне наруџбине.

ЈЕФТИНИЈЕ СУ ПОСТАЛЕ

Све црквене утвари и иконе

али само у нас,

јер једини ми и продајемо

по невероватно јефтиној цени

за то, што ми не држимо више путнике, који много стају п. н купце, јер се њихов силни трошак обично на купљеној роби додаје и што ми имамо сопствену творницу. Еле пре но што своју потребу преко ког путника поручите и преплатите, **иштите наш јефтини фабрични ценовник у сопственом интересу** и ви ћете бити изненађени нашим јефтиним фабричким ценама.

С особитим поштовањем

ВРАНИЋ и ТАУШ

творница црквених утвари у **Н. САДУ** (Ujvidék).

NB **Необорими докази** наше солидности су то, да смо ми хиљадама сталних муштерија придобили, хиљадама јавних захвалница примили, а ув то хиљадама нових наруџбина добили. 1324 11–16

СА ЕЛЕКТРИЧНИМ ПОГОНОМ

УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРБИЋА

ЗАГРЕБ, Илица бр. 40.

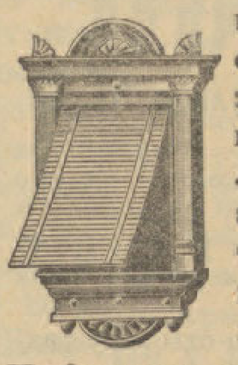

препоручa своје на гласу солидне и јефтине жалузије, дрвене, ткане и платнене ролете, жељезне и дрвене капке за прозоре и дућане, те моли што више пажње поклонити овој домаћој фабрици.

Цијеници и прорачуни бадава
117 43–50

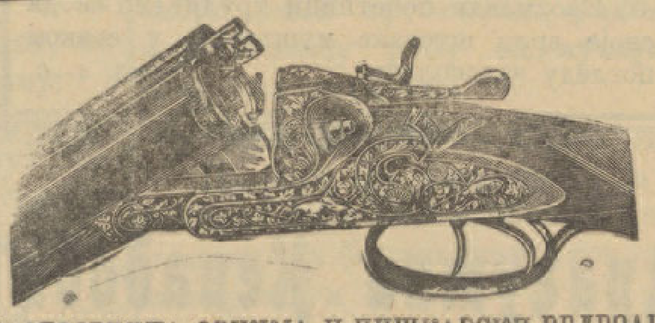

ОРУЖОТВОРНИЦА ОРУЖЈА И ПУШКАРСКИ ВЕЛЕЗАВОД

ЛАДИСЛАВ ШВЕСТКА a spol

Праг, Чешка, Вацлавски трг бр. 53.

препоручује своје гласовите, одличне ланкастерке, које се одликују изврсним пуцањем, као и необичном дуготрајношћу. — Званично одобрени специјалитет цеви са ознаком:

„Велефини армадски челик“.

Велики избор револвера и флоберта

Једина фирма, која је издала преко 100 страна велики хрватско српски ценик, тискан и латиницом и ћирилицом. Ценик шаљем бесплатно, кад ми се пошаље адреса и занимање. Цене умерене.

Особама вредним кредита на умерене месечне отплате. 257 22–22

Најјефтиније и најбоље **средство за чишћење**

ФИЛИПА НАЈНШТАЈНА

ушећерисане пилуле за чишћење.

Најнштајнове ЈЕЛИСАВЕТА пилуле.

Према еличним препаратима у сваком погледу имају првенство ове пилуле, које су **слободне од свих шкодљивих састојака.** Са највећим успехом употребљавају се код болести које проистичу од неуредне столице, брзо чисте и ниједно средство није при том повољније а нешкодљиво да би

затвор

могло угклонити, који је извор најчешћим болестима. Због ушећерисане форме чак и деца исте пилуле радо узимају, Једна кутија са 15 пилула коштa 30 потура; једна пакла са 8 кутија дакле 120 пилула коштају само 2 круне а кад се пошље у напред 2 кр. 45 п. добија франко.

Опомена! Од подражавања нарочито се треба пазити! Треба искати „Филипа Најштајна пилуле за чишћење“. „Philipp Naisteins abführende Pillen“. Само су оне праве, кад свака кутија и упутство имаде у црном тиску „Heil. Leopdld“ и потпис **Philip Neistein** apotheke. Наша судско трговачко протоколисани омоти морају имати нашу фирму Philip Neusteins apotheke zum heil. Leopolc“ Wien, I. Plankengssse 6.

Добити се могу у Новом Саду у апотекама Ненадовића, Грозингера и Вујића. 1314 4–10

ЗА ЧУДО ЈЕФТИНО!

600 ствари само за 1 фор. и 85 новч.

Један диван презиционалне сат, који се навија сваки 36 сата, са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем; 1 дивна игла за пошу са симиљи-бриљантом, 1 врло елегантан позлаћен прстен са имитираним драгим каменом за господу и госпође, 1 диван ђоље са 150 источних бисера најмодернији накит за женске, 1 дивна гарнитура са дугмадима за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3 постотка дубл-злата, 6 комада правих кончаних ценних марака 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 лепо мирисави сапун, 1 врло лепо увезена бележница. 72 енглеска пера за писање и 20 комади за дописивање и још 395 разних ствари које су у кући потребне бадава. Све укупно са сатом, која сам те новце вреди, кошта само 1 фор. 85 нов Р. зашиље у наточ (per Nahname) или кад се пошље новац унапред.

EXPORTHAUS

H. SPINGARN, Krakau № 140.

Ко наручи два пакета, добија још бадава 1 фини федермесер са две оечанице. За сваки даљи пакет више од два добија се такође такав, федермесер Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа.

1532 1—1

НОВО-ОТВОРЕНА

КЊИГОВЕЗАЧКА РАДЊА

Браће Лучића

НОВИ САД, Ћурчијска улица 32. бр

Част нам је јавити врло штованој публици из Новог Сада и околине, да смо отворили нову књиговезачку радионицу и да ћемо све послове, који у ту струку спадају, тачно и по најумеренијој цени обављати

Препоручујемо своју ново-отворену радњу свима новчаним и другим заводима за увезивање протокола, а нарочито црквеним општинама за увезивање евангелија и других књига.

Као млади почетници трудићемо се да своје врло штоване муштерије у сваком погледу задовољимо. 1433 4—6

Драгутин Женадовић

у Н. Саду.

Главна ул. бр 9.

Телефон бр. 181.

ко

„Лава“

Велика шпецерајска и деликатесна

трговина.

Велико стовариште брашна и разног сапуна, најбоље праве чисте гром есенције, најфинијег зејтина за јело. Стовариште: шећера, кафе, пиринча, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, малаге грожђа, чоколаде. Бенздорф какао. — Велики избор и сваковрсних бомбона и т. д. Сваковрсних боја за врећење, лака за патосе, фирнајза и пемзле и све остале у овој струци спадајуће робе.

Разна вина, шампањца домаћег и француског, коњака, ликера. Праве сремске шљивовице. Велико стовариште минералних вода: Гисхиблер, Кроидорфер, Роичер, Салватор, Селтерс и т. д. лековитих вода.

Пошто сам у свези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и с тиме моју робу из првих извора у великим количинама повлачим, с тога ми је могуће и цене тако јефтине ставити, да се код мене свагда свежа и најбоља роба по најнижим ценама добити може.

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено да се за набавку робе обрати на велику шпецерајску трговину

Драгутина Женадовића

у Новом Саду, код „ЛАВА“.

Главна улица бр 9 пређе Д. Кода.

852 31—50

Изашао је из штампе

СРБОБРАН

ОМИЉЕНИ ВЕЛИКИ СРПСКИ НАРОДНИ КАЛЕНДАР

са 46 ванредно лијепих слика.

Уредио: СВЕТОЗАР ПРИБИЋЕВИЋ

Цијена 1 круна. Година XVII.

ЗА 1909. ГОД.

Изашао је из штампе

МАЛИ СРБОБРАН

НАРОДНИ СРПСКИ КАЛЕНДАР

са сликама и одабраним садржајем

Год V. — Циј на 40 пот. или 50 пара дин

1471 3—4

Наруџбе ваља слати на

Српску Штампарију д. д. у Загребу.

ЈЕФТИНО, АЛИ РОБА ИПАК НАЈБОЉА!

Почем је опште познато како у месту тако исто и у целој околини, даје

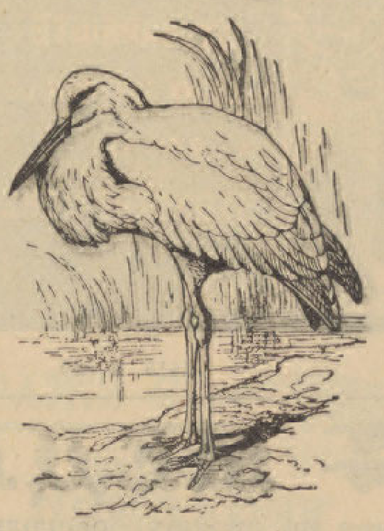

ТРГОВИНА МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОМОДНЕ РОБЕ

С. КОВАЧА

код „РОДЕ“

НОВИ САД, Кошут Лајошова улица бр. 25.

у најфинијим и најновијим мушким и женским помодним стварима толко јефтина да је сваки себи непријатељ који своју потребу у истој трговини не набави.

Изволте једну пробу правити те ћете се уверити да је трговина код „Роде“ најјефтинија и роба најбоља.

1526 ?—5

НЕСТЛЕ ОВО

МЛЕЧНО БРАШНО

ДАВНО ОПРОБАНА ХРАНА ЗА ЗДРАВУ И БОЛЕСНУ ДЕЦУ КАО И ОНЕ ШТО БОЛУЈУ ОД ЖЕЛУДЦА; ПРЕДУПРЕЂУЈЕ И ОТКЛАЊА БЉУВАЊЕ С ПРОЛИВОМ, ДИАРЕУ И КАТАР ЦРЕВА.

Добија се у свакој апотеци и дрогерији.

1368 5—10

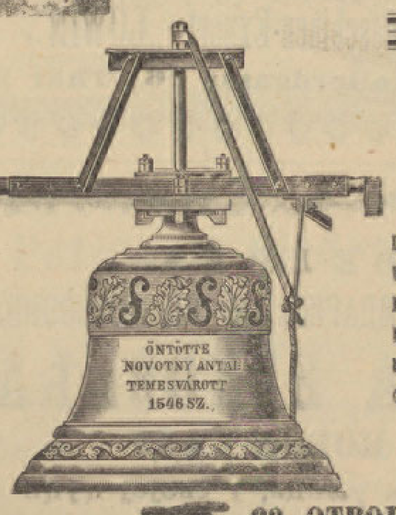

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1185 12—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.